

RAPORT Z KONSULTACJI

projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami

(UD168)

Niniejszy dokument stanowi wypełnienie obowiązku, o którym mowa w § 51 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806), zgodnie z którym organ wnioskujący sporządza raport z konsultacji obejmujący omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projektowana ustawa została udostępniona na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie Rządowego Centrum Legislacji. Dodatkowo projekt został skierowany do podmiotów, które w ocenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej mogły być nim zainteresowane. Informację o konsultacjach przedstawiono również na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, oraz w mediach społecznościowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W ramach konsultacji publicznych projekt został przekazany do:

1. Caritas Archidiecezji Warmińskiej
2. COLOR Spółdzielnia Socjalna
3. Fundacja Agencji Służby Społecznej
4. Fundacja Fuga Mundi
5. Fundacja im. Helen Keller
6. Fundacja IMAGO
7. Fundacja Manufaktura Inicjatyw
8. Fundacja Marcus
9. Fundacja Mocni Mocą Nadziei
10. Fundacja na Rzecz Rozwoju Powiatu Monieckiego

11. Fundacja Normalna Przyszłość
12. Fundacja Perpetuum Mobile
13. Fundacja Wspierania Rodziny i Społeczeństwa ISKRA
14. Małopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
15. Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski
16. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Suwałkach
17. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Zgierzu
18. Spółdzielnia socjalna Jasne, że zmiana
19. Stowarzyszenie na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego w Tczewie
20. Stowarzyszenie Przy Dziupli
21. Stowarzyszenie Przysłań Mieniany
22. Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych Wspólna Troska
23. Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie
24. Fundacja Toto Animo
25. Fundacja „Leśne Zacisze” schronisko dla osób bezdomnych
26. Fundacja LABORO
27. Fundacja Pomocy Dzieciom i Seniorom Wioska Serca im. Jana Pawła II
28. Fundacja Sprawni Inaczej
29. Fundacja W Trosce o Życie
30. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym SILOE
31. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
32. Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo
33. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”
34. Forum Organizacji Pozarządowych Działających na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Chorych i Ich Rodzin RAZEM
35. Fundacja Aktywnej Rehabilitacji FAR
36. Fundacja AWIZO Akademia Wspierania Inicjatyw Zaangażowania Obywatelskiego
37. Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół KLIKA
38. Fundacja Na Rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych Wyjdź z Domu
39. Fundacja Pomocy Młodzieży i Dzieciom Niepełnosprawnym Hej, Koniku
40. Fundacja Promyk Słońca

41. Fundacja SMA
42. Fundacja Supersprawni
43. Gdyńska Fundacja Dom Marzeń
44. Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych
45. Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski
46. PSONI Koło w Tarnowie
47. Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera
48. Spółdzielnia Socjalna MERCHANT
49. Spółdzielnia Socjalna Pod Skrzydłami
50. Spółdzielnia Socjalna Ogród dokumentów
51. Spółdzielnia Socjalna Pożytek
52. Spółdzielnia Socjalna Uciec Dysforii
53. Stowarzyszenie Magiczny Ogród
54. Stowarzyszenie Na Rzecz Równego Dostępu Do Kształcenia Twoje Nowe Możliwości
55. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym
56. Krok za krokiem w Zamościu Koło Terenowe w Biłgoraju
57. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Morągu
58. Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ
59. Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych - Sejmik Wojewódzki
60. Fundacja Kropka
61. PSONI Koło w Gdańsku
62. Fundacja Ekonomii Społecznej PROM
63. Fundacja "Potrafię Pomóc" na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Wadami Rozwojowymi
64. Fundacja Flexi Mind
65. Fundacja Podaruj Miłość
66. Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących "Tęcza"
67. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "Krok za krokiem" w Zamościu
68. Żywiecka Fundacja Rozwoju
69. Spółdzielnia Socjalna "DALBA"
70. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Innowacji Społecznych PROELIO
71. Fundacja Oczami Brata
72. Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
73. Stowarzyszenie ZINTEGROWANI

74. Spółdzielnia Socjalna Horyzonty
75. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Razem Naj
76. Stowarzyszenie Synergia
77. Fundacja Edukacji Nowoczesnej
78. Fundacja "Nasz Przyjazny Dom"
79. Fundacja Przyszań w Ścinawie
80. Stowarzyszeniem Hospicjum Dar Serca
81. Trzebnickie Stowarzyszenie "Uśmiech Dziecka"
82. Stowarzyszenie Rodziców Dzieci i Młodzieży Specjalnej troski w Bolesławcu
83. Spółdzielnia Socjalna Zielone Oko
84. Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
85. Fundacja La Fontaine
86. PSONI Koło w Dzierżoniowie
87. Siedlecka Spółdzielnia Socjalna Caritas
88. Stowarzyszenie Przyjaciół Młococina Większego i Osób Niepełnosprawnych Pozytywni
89. Stowarzyszenie „Dorośli-Dzieciom”
90. Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych DARY LOSU
91. Polski Związek Niewidomych Okręg Opolski
92. Stowarzyszenie Integracyjne EUROBESKIDY
93. Fundacja Szlachetne Zdrowie
94. Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych "Razem"
95. Stowarzyszenie Sportowo-Rehabilitacyjne START
96. Stowarzyszenie Samopomocy Osób Niepełnosprawnych "Zabrzanka"
97. Stowarzyszenie "Integracja bez Granic"
98. Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii
99. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intellektualną Koło w Gorzowie Wielkopolskim
100. Fundacja BRAJLÓWKA
101. Spółdzielnia socjalna PROSPOŁECZNA
102. Fundacja z Sercem
103. Spółdzielnia Socjalna ALTERNATYWY
104. Świętokrzyski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
105. Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Autyzmem
106. Fundacja Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Feniks"

107. Stowarzyszenie Rodzin i Osób Niepełnosprawnych "Razem"
108. Polski Czerwony Krzyż
109. Fundacja "Progresja"
110. CARITAS Diecezji Sandomierskiej
111. Stowarzyszenie Nasze Kobylany
112. INTERNATIONALER BUND POLSKA
113. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Zamościu
114. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Szczecinie
115. Caritas Diecezji Rzeszowskiej
116. Stowarzyszenie Senior z Werwą
117. Wrocławskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie "BONITUM"
118. Stowarzyszenie Otwarte Drzwi
119. Fundacja L'Arche
120. Fundacja Karkonoskie Centrum Rozwoju
121. Fundacja Malwa
122. Fundacja Wyrównać szanse
123. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu
124. Fundacja Onkologiczna RAKIETY
125. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Częstochowie
126. CARITAS Archidiecezji Katowickiej
127. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Sieradzu
128. Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
129. Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi
130. Stowarzyszenie Oligos
131. Fundacja na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży "Otwarcie"
132. Fundacja "Więcej z życia"
133. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kielcach
134. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania " Wspólny Rozwój"

135. Fundacja Wspierania i Rozwoju Społecznego "Leonardo"
136. Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Białymstoku
137. Fundacja Miśka Zdziśka "Błękitny Promyk Nadziei"
138. Kujawsko-Pomorski Oddział Okręgowy PCK
139. Łódzki Oddział Okręgowy PCK
140. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Maksymiliana Marii Kolbego
141. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddz. Woj. w Szczecinie
142. Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym Do Celu im. Św. Brata Alberta
143. Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych.

Data rozpoczęcia konsultacji: 10 grudnia 2024 r.

Data zakończenia konsultacji: 15 stycznia 2025 r.

W ramach opiniowania z ogólnokrajowymi związkami zawodowymi i związkami pracodawców projekt został przekazany do następujących podmiotów:

1. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
2. Forum Związków Zawodowych,
3. NSZZ „Solidarność”;
4. Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Konfederacji „Lewiatan”,
6. Związek Rzemiosła Polskiego,
7. Business Centre Club – Związek Pracodawców,
8. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców,
9. Federacja Przedsiębiorców Polskich,
10. Polskie Towarzystwo Gospodarcze.

W celu wykonania wynikającego z przepisów obowiązującego prawa obowiązku zasięgnięcia opinii projekt ustawy projekt otrzymali:

1. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
2. Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego;
3. Rzecznik Praw Obywatelskich;
4. Rzecznik Praw Dziecka;

5. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
6. Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
7. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
8. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
9. Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Data rozpoczęcia opiniowania: 11 grudnia 2024 r.

Data zakończenia opiniowania: 15 stycznia 2025 r.

Konsultacje publiczne objęły również ciała mające ustawowe umocowanie, w szczególności projekt ustawy został już na tym etapie roboczo przedstawiony reprezentantom strony samorządowej z Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Cele i przesłanki konsultowanego projektu:

Podstawowym celem projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami jest systemowe uregulowanie dostępu do tej formy wsparcia, jaką jest asystencja osobista. Dzięki niej w sposób znaczący rośnie szansa na niezależne życie dla osób wymagających intensywnego wsparcia (persons with high-support needs). Usługa asystencji osobistej, polegająca na indywidualnym wsparciu osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu codziennych czynności, których osoby z niepełnosprawnościami nie mogą realizować na równi z innymi osobami, ma na celu aktywne włączenie i pełny udział tych osób w życiu społecznym oraz zawodowym.

Projektowana ustawa realizuje postulaty zgłaszane od wielu lat przez osoby z niepełnosprawnościami i stronę społeczną. Przy tworzeniu regulacji w niej zawartych wzięto pod uwagę wnioski i rozwiązania wypracowane w licznych projektach i pilotażach, co sprawia, że staje się ona jedną z najbardziej społecznych ustaw w dziejach Polski.

Przyczyny i potrzeba rozwiązań planowanych w projekcie:

1. Brak systemowych regulacji – dotychczasowa realizacja usługi w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” nie zapewniała ciągłości oraz powszechności

2. Realizacja zobowiązań międzynarodowych – zgodność krajowego prawodawstwa z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (szczególnie z art. 19, mówiącym o prawie osób niepełnosprawnych do niezależnego życia i włączenia w społeczność lokalną), której Polska jest stroną

3. Realizacja postanowień Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, w tym dotyczących deinstytucjonalizacji wsparcia - projekt wprost realizuje postulat z priorytetów I (Niezależne Życie), IV (Praca) i VII (Budowanie Świadomości) Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 odnośnie konieczności stworzenia systemu usług środowiskowych takich, jak asystencja osobista.

4. Zwiększenie poziomu niezależności i komfortu życia codziennego – usługa asystencji pozwoli osobom z niepełnosprawnością na podejmowanie decyzji dotyczących ich codziennego życia, pełnienie ról społecznych i zawodowych i realizację potrzeb życiowych

5. Wsparcie dla rodzin i opiekunów – brak ciągłego dostępu do wsparcia, jakim jest asystencja osobista, znacząco obciąża rodziny osób z niepełnosprawnościami, sprawia, że często członkowie rodzin ograniczają swoją aktywność do podejmowania funkcji opiekuńczych, co wpływa na postępującą pauperyzację całych rodzin.

Sposób zgłaszania uwag:

- 1) Uwagi należało przesłać drogą elektroniczną na adres mailowy: asystencja.konsultacje@mrpips.gov.pl. Można je było zgłosić w wiadomości mailowej, za pomocą specjalnie przygotowanego formularza, osobnego formularza przygotowanego w tekście łatwym do czytania (easy to read - ETR), bądź wysyłając na ten adres film z uwagami w Polskim Języku Migowym.
- 2) Swoje uwagi można było również przekazywać podczas 7 spotkań konsultacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami, ich bliskich oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządów - na żywo, zdalnych oraz hybrydowych. Spotkania na żywo bądź hybrydowe odbyły się w Warszawie, Bydgoszczy, Poznaniu i Gdańsku. Całościowo we wszystkich spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyło ponad 1000 osób.

Podmioty, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa:

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa.

Wyniki zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym:

Projekt nie wymagał zaopiniowania, dokonania konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Wyniki konsultacji i opiniowania:

Spośród podmiotów, do których skierowany został projekt ustawy w ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosili:

- 1) Fundacja im. Helen Keller
- 2) Polski Związek Niewidomych
- 3) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Biskupcu
- 4) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Gdańsku
- 5) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Zarząd Główny
- 6) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Szczecinie
- 7) Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie
- 8) Gdyńska Fundacja Dom Marzeń
- 9) Stowarzyszenie Na Rzecz Równego Dostępu Do Kształcenia Twoje Nowe Możliwości
- 10) Fundacja Oczami Brata

- 11) Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
- 12) Spółdzielnia Socjalna Horyzonty
- 13) Fundacja La Fontaine
- 14) Fundacja L'Arche
- 15) Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Sieradzu
- 16) Krajowa Rada Konsultacyjna ds. Osób Niepełnosprawnych.

W ramach konsultacji publicznych na adres mailowy zgłoszono 1080 uwag przez ok. 70 podmiotów i 100 obywateli i obywaterek niereprezentujących w konsultacjach żadnej organizacji.

Zgłoszone uwagi zostały poddane szczegółowej analizie. Część uwag została uwzględniona przy konstruowaniu wersji projektu, która stanowi przedmiot dalszych prac. W wyniku konsultacji publicznych i opiniowania z organizacjami reprezentatywnymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 ze zm.) wprowadzono m.in. następujące zmiany:

- 1) Osoba stale wspierająca może wspomóc osobę z niepełnosprawnością na każdym etapie wnioskowania o asystencję osobistą, jak również w instruktażu przeprowadzanym dla asystenta osobistego;
- 2) O zapewnienie pomocy w złożeniu wniosku elektronicznego mogą również ubiegać się wszystkie osoby uprawnione do złożenia wniosku o asystencję za zgodą osoby z niepełnosprawnością;
- 3) Użytkownik będzie mógł korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego w ramach limitu godzin;
- 4) Precyzyjnie określone zostały stawki bazowe wynagrodzeń godzinowych dla asystentów osobistych wraz ze sposobem ich corocznej waloryzacji;
- 5) Osoba z niepełnosprawnością sama może wskazać swojego asystenta (zarówno w wypadku działania ze wsparciem realizatora, jak i samorealizacji),
- 6) Określono precyzyjnie podmioty odpowiedzialne za informowanie o przebywaniu w areszcie, zakładzie karnym, Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym (w związku z zawieszaniem prawa do asystencji osobistej na czas pobytu w tych instytucjach);

- 7) Doprecyzowano system kontroli wykonywania usługi asystencji oraz właściwej realizacji usługi;
- 8) Zapewniono dostępność cyfrową w ramach projektowanego procesu wnioskowania o ustalenie prawa do asystencji osobistej;
- 9) Uwzględniono możliwość, aby superwizorem asystencji była osoba korzystająca z asystencji, a doradcą wzajemnym – osoba stale wspierająca;
- 10) Uwzględniono część uwag dotyczących wymagań stawianych realizatorom asystencji.

Szczegółowe odniesienia Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do wszystkich zgłaszanych uwag i zapytań zamieszczono w tabeli odniesień do uwag z konsultacji publicznych.

W ramach opiniowania uwagi zgłosili:

1. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
2. Rzecznik Praw Obywatelskich;
3. Rzecznik Praw Dziecka;
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
5. Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
6. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;

W ramach opiniowania z ogólnokrajowymi związkami zawodowymi oraz organizacjami pracodawców uwagi zgłosili Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” oraz Porozumienie Zielonogórskie - Federacja związków pracodawców ochrony zdrowia.

Swoje opinie przedstawili również przedstawiciele strony samorządowej – jednostek samorządu terytorialnego (województw, powiatów i gmin) o różnej wielkości i gęstości zaludnienia czy instytucji samorządowych, takich jak ośrodki pomocy społecznej czy centra usług społecznych. Zasięgnięcie tej opinii jest niezbędne zdaniem projektodawców z powodu oddziaływania wspomnianego projektu na pracę jednostek samorządu terytorialnego i wymienionych instytucji oraz różnorodność problemów, z którymi mierzą się rozmaite jednostki samorządu terytorialnego.

Uwagi oraz stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zostały zamieszczone w tabelach odniesień do uwag z procesu opiniowania.

